

κρίσιν τῶν ἔργων, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀφοῦ προηγουμένως προσκαλέσῃ τὰ μέλη τῆς ῥηθείας ἐπιτροπῆς, καὶ αὕτη ἐγκρίνῃ διὰ πλειονοψηφίας τὴν καθυποβληθεῖσαν εἰς τὴν κρίσιν τῆς γνώμῃν αὐτοῦ.

ε.) Τὸ θέμα τοῦ διαγωνισμοῦ προτείνεται ὑπὸ τοῦ ἀγωνοθέτου τῇ ἐγκρίσει τοῦ Διευθυντοῦ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου καὶ δημοσιεύεται πρὸ ἐξ τούλάχιστον μηνῶν τῆς ἐτήσιας τελετῆς τοῦ Πολυτεχνείου.

ς.) Τὸ βραβευθὲν ἔργον μένει ἰδιοκτησία τοῦ Πολυτεχνείου, φέρον τὸ ὄνομα τοῦ ἀριστεύσαντος καὶ τὸ ἔτος.

ζ.) Τὸ ποσὸν τῶν δύο χιλιάδων δραχμῶν θέλει παραϊδεσθαι εἰς τὴν Διευθυντὴν τοῦ Πολυτεχνείου κατὰ τὴν ἀρτισθησαμένην ὑπὸ εἰδικοῦ προγράμματος ἡμέραν.

ἢ Τὰ ἔργα τελειωθέντα παραδίδονται ὅκτὼ ἡμέρας τούλάχιστον πρὸ τῆς κρίσεως.

θ.) Μηδενὸς ἔργου τυχόντος ἀξιοβραβεύτου, τὸ ποσὸν τῶν δύο χιλιάδων δραχμῶν θέλει δαπανᾶσθαι πρὸς ὄφελος τοῦ Πολυτεχνείου, κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Διευθυντοῦ.

Σκοπὸς τῆς συστάσεως τοῦ βραβείου τούτου εἶναι ἡ κατὰ δύναμιν συνδρομὴ καὶ ἐνθάρρυνσις τῶν ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ νέων σπουδαστῶν τῆς καλλιτεχνίας τῶν τε ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ τῶν ἑξωθεν.

Ἐλπίζω, κύριε Διευθυντά, ὅτι τὸ ἀγωνοθέτημά μου θέλει ἐπιδοκιμασθῇ παρ' ὑμῶν, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν θέλετε λάβει τὰ πρόσφορα μέτρα πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις.

Τῇ 27 Ὀκτωβρίου, 1855.

Ὁ γράφων Σας

Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ.

—ο—

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ.

Φιλογερέστατε Κύριε!

Ἀποκρινόμενος εἰς τὸ δωρητήριον ὑμῶν ἔγγραφον, διὰ τοῦ ὁποίου συνιστᾶτε ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχολεῖῳ τῶν τεχνῶν ἐπὶ πενταετίαν, ἀπὸ τοῦ 1856 μέχρι τοῦ 1860, ἐτήσιον διαγωνισμὸν ἐπὶ βραβείῳ δύο χιλιάδων δραχμῶν, ἀπονέμω πρὸς ὑμᾶς τὰς ἐγκαρδίας εὐχαριστίας ἀπάντων τῶν μελῶν τοῦ σχολείου, ἕνεκα τῆς γενναίας ταύτης προσφορᾶς, καὶ ἐκπράζω ὑμῖν τὴν ἀπειρον εὐγνωμοσύνην τῶν μαθητευόντων καὶ μαθητευσάντων ἐν αὐτῷ. Ἡ ὑμετέρα αὕτη γενναία προσφορὰ θέλει βεβαίως συντελέσει εἰς τὴν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι πρόσδον τῶν καλῶν τεχνῶν, ἀνάρριπίζουσα τοὺς θιασώτας αὐτῶν εἰς εὐγενὴ ἀμιλλαν, βραβεύουσα τὴν ἀξίαν, καὶ ἀναπτύσσουσα τὴν αἰσθησιν τοῦ καλοῦ, ἥτις ὡς ἀρχὴ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐνεργείας τῶν πραγόνων ἡμῶν, παρήγαγε τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα ἀριστουργήματα, τῶν ὁποίων τὰ λείψανα θαυμάζονται μέχρι τῆς σήμερον, καὶ ἴστανται ὡς φανοὶ φωταγωγοῦντες ἐτι καὶ νῦν τὸν νέον πολιτισμόν. Ἄν καὶ ἡ καλλιτεχνία φαίνεται

ὅτι ἔχει ἴδιον ἀντικείμενον τὸ καλόν, συντελεῖ ὅμως οὐχ ἥττον εἰς τὴν πνευματικὴν τῶν ἀνθρώπων καθόλου ἀνάπτυξιν, ἡθοποιεῖ καὶ ὁδηγεῖ αὐτοὺς εἰς τὴν ἀρετὴν, ἐξευγενίζουσα καὶ ἐξημερόνουσα τὰ ἦθη. Ὅθεν καὶ ὁ ἀνθρωπισμὸς βάσις ὢν τῶν πολιτικῶν ἀρετῶν, παρακαλοῦσιν πάντοτε τὰς καλὰς τέχνας, αὗται δὲ λογιζονται δικαίως τὸ ἀκριβὲς βαθμόμετρον τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ τῶν ἐθνῶν. Ἐντεῦθεν ἐλπίζεται ὅτι ἡ γενναία ὑμῶν προσφορὰ συντελεῖσα, ὡς προελέχθη, εἰς τὴν πρόσδον τῶν καλῶν τεχνῶν διὰ τῆς ἐμψυχώσεως τῶν σπουδαστῶν τοῦ Πολυτεχνείου, θέλει ἐπενεργήσῃ οὐχ ἥττον εἰς τὴν καθόλου πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Εἶναι δὲ ἐλπίζόμενον ὅτι θέλει κινήσῃ καὶ ἄλλους σιλοκάλους καὶ εὐπόρους ὁμογενεῖς ἡμῶν, εἰς μίμησιν, ὅπως δι' ὁμοίων ἀθλοῦσι τῶν ἀναζωπυρωθῇ τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ, καὶ ἡ καλλιτεχνία διαδοθῇ εἰς τὴν φιλότατην ἡμῶν πατρίδα.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Ὀκτωβρίου, 1855.

Ὁ Διευθυντὴς

Α. ΚΑΤΤΑΝΖΟΓΛΟΥΣ.

Η ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΜΟΥ.

—ο—

Μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐκδοῦς τὸν δεῦτερον τόμον τῶν Ἑλληνικῶν μου ἀρχαιοτήτων, ἔλαβον ἤδη τὴν τιμὴν τοῦ νὰ σχολιασθῶ, καὶ κατὰ τρόπον ἱκανῶς ἀστείον μάλιστα, ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος Ὁμολογῶ ὅτι περιέμενον τὸ τοιοῦτον ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐφημερίς καὶ πρὶν τούτου εἶχεν ἤδη ἐμὲ μᾶλλον παρὰ τοὺς ἐπιγεγραμμένους λίους ὡς ἀντικείμενον τῶν ἐρευνῶν τῆς. Ἀφ' οὗ ὅμως, ἐκὶ πολὺν διστάσας, ἀπεράσισα ὅτι δὲν μοι ἦτον ἐπιτετραμμένον νὰ μὴ προσιμᾶσω διὰ τινῶν λέξεων εἰς τὸ βιβλίον μου, καταδεικνύων πῶς εἰς τὰς ἐξ ἀσθενείας μου προσελθούσας ἀτελείας αὐτοῦ, προσετέθησαν καὶ ὅσκι ἀναγκαίως προέκυψαν ἐκ τῆς κακίστης καὶ ἐλαεινῆς διευθύνσεως παρ' ἡμῖν τοῦ κλάδου τῶν ἀρχαιοτήτων, ἔκτοτε προϊὼν τί μοι ἐπιφυλάττει ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐφημερίς, καὶ ἐθωρακίστην καρτερίαν καὶ γενναϊότητα.

Ἐν γένει δὲν ἀγαπῶ νὰ ἀπανέρχωμαι εἰς ὅσα ἔγραψα ἐγράφησαν, ἐλησμονήθησαν, ἄλλοι ἅς τὰ κρίνωσιν. Ἄν καλὰ, ἐπαινοῦσιν ἑαυτὰ ἂν κακὰ, ὅτι καὶ ἂν εἰπῶ ὑπὲρ αὐτῶν, δὲν τὰ δικαιολογεῖ. Καὶ ἤδη, ἂν τὰ σχόλια τοῦ βιβλίου μου ἐπρόκειτο ν' ἀναγνωσθῶσιν ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων ὑφ' ὧν καὶ τὸ κείμενον αὐτοῦ, θ' ἄφηνον ἕκαστον νὰ σταθμίσῃ καὶ κρίνῃ. Ἄλλ' ἐπειδὴ αὐτὰ πίπτουσι καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οὔτε καιρὸν οὔτε ὀρεξίν ἐχόντων ν' ἀναγνώσῃ καὶ μάλιστα νὰ μετελήθωσιν ἐκεῖνο, τινές

δ' ἐξ αὐτῶν εἰσὶ καὶ φίλοι μου, καὶ μὲ προτρέπουσι νὰ τοῖς εἰπῶ τί εἶναι ἀληθές ἢ ψευδές εἰς τὰ σχόλια ταῦτα, καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ θέλουσιν ἐξακολουθεῖν διὰ πολλῶν, δι' ὧν τῶν φυλλαδίων τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος, ἐν ᾧ ἐξακολουθεῖ νὰ πλουτίζῃ τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἢ ἐκδοσις αὐτῆς, θέλω νὰ καταδείξω ἅπασι τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν, ἀπόφασιν ἔχον νὰ μὴ ἐπανέλθω εἰς αὐτὰ πλέον, ἀλλὰ νὰ τ' ἀρήτῃ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀναγνωστῶν, μετ' ἐκείνου τοῦ αἰσθήματος ὃ καὶ χωρὶς νὰ ὀνομάσω ἐννοεῖ ἑκαστος γινώσκων τί ἐστὶ ἀρχαιολογικὴ ἐφημερίς.

Ἐκ τῶν σχολίων τούτων τὰ μὲν εἰσὶν *ad hominem*, ἀφορῶσιν ἐπὶ αὐτὸν, τὰ δὲ τὸ βιβλίον μου. Εἰς τὰ πρῶτα, πολλὰ καὶ ποικίλα, ἐλαχίστην ἔχω ὀρεξίν ν' ἀπαντήσω. Ἄν τινες πιστεύωσιν ὅτι ὁ Κ. Πιττάκης μοι ἐδίδαξεν, ὡς λέγει, τὴν γνῶσιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ἀρχαιοτήτων, δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ τοὺς μεταπείσω. Ἄν, ὡς λέγει, μοι ἐξήγητε νὰ τῷ πωλήσω ἓνα τόμον πρὸς 50 δρ. καὶ ἠρνήην εἰπὼν ὅτι τοῦ ἐπεμψα ὅλους νὰ πωληθῶσιν ἐκτὸς τοῦ κράτους, εἶχον πλήρως τὸ δικαίωμα τούτου· ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι καὶ ἀληθές. Ἀνθρώπος τις παρουσιασθεὶς μοι εἶπεν ὅτι ὁ ἀρχαιολογικὸς σύλλογος, εἰς τὴν χθεσινὴν του συνεδρίαν (ἂν δὲν ἀπατώμαι πρὸ ἑτοῦς καὶ ἐπέκεινα δὲν εἶχε συνεδριάσει ὁ σύλλογος, ἢ καὶ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ συνεδριάξῃ, διότι, πρὸ δύο ἐτῶν δὲν εἶχον γίνεαι ἀρχαιερεσίαι), ἀπεράσισε ν' ἀγοράσῃ ἐν σῶμα τοῦ βιβλίου μου, καὶ μ' ἐρωτᾷ τὴν τιμὴν του. Ἀπεκρίθη δὲ ὅτι δὲν ἐπώλητα οὔτε πωλῶ κανέν τῶν βιβλίων τούτων, πρὶν ἢ συνεννοηθῶ μετὰ τοῦ τυπογραφείου περὶ τῆς τιμῆς των.

Λέγει ὅτι μ' ἐτάραξεν ἡ προσηγορία νέων μελῶν εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν σύλλογον, καὶ δι' αὐτὸ παρητήθη τῆς ἐταιρίας, καὶ ἐσπερμολόγουν ὅτι ἐταιρία δὲν ὑπάρχει, διότι παρητήθη. Μέλος τοῦ συλλόγου ἦμην ὁ ἴδιος, ἐνῷ, οὐδὲν τῶν ἀρχαίων μελῶν τοῦ συλλόγου τὸ ἀγνοεῖ, καὶ ἰδίως ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τῶν Κ. Κοκῶνη, Φρεαρίτου, Βυζαντίου, εἶχον ἐπιμόνως παρακαλέσει νὰ μὴ ἐκλεχθῶ ἐγὼ, ἀλλ' αἱ θέσεις τοῦ συλλόγου νὰ δοθῶσι τοῖς σφωτέρους τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ἐπὶ ἀρχαιολογικῇ καὶ ἱστορικῇ πολυμαθείᾳ. Οὕτω μόνον ἠδύνατο ἡ διέταξις αὕτη ν' ἀποβῇ εἰς δόξαν καὶ οὐχὶ εἰς χλεύην τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τούτοις ἦμην μέλος, καὶ εἰς τὴν συνεδρίαν εἰς ἣν ἐγένετο ἡ προσήκη τῶν νέων μελῶν, εἰς τῶν ἐκλεχθέντων ἦν καὶ ὁ πατήρ μου. Τί ἄλλο ἠδυνάμην ν' ἀπειτήσω ὑπὲρ ἑμαυτοῦ; Ἠξούρω ὅτι ἐπροσπάσθησαν νὰ πείσωσι μετὰ ἄλλων τὸν Κ. Εὐστρατιάδην ὅτι ἡ ἐκλογή του ἐκ μέρους τοῦ συλλόγου μ' ἐτάραξε. Πολλὴν σχέσιν μετὰ τοῦ Κ. Εὐστρατιάδου δὲν ἔχω, τὸν ἤξευρον ὅπως νέον σπουδάζοντα, καὶ θετικὰς ἀποκτήσαντα γνώσεις, καὶ ὅτι ἡ ἐκλογή του δὲν ἦτον δυνατόν νὰ μὲ δυσχεροῖται, καὶ ἐκτοτε τῷ τὸ εἶπα, καὶ ἤδη δράττομαι εὐχαρίστως τῆς εὐκαιρίας ὅπως καὶ πανδημῶς τὸ ἐπαναλάβω. Ἄν ἐταραττόμην διὰ τὴν κατάταξιν ἱκανῶν μελῶν εἰς τὸν σύλλογον, ἤθελον ὀργανίσαι αὐ-

τὸν ὁ ἴδιος ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ περιέχῃ τοὺς ἱκανωτέρους τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἤθελον ἀνεχθῆ ἀπαθῶς τὰ πρῶτα μέλη, ὧν τινὰ ἦταν ἐκ τῶν ἱκανωτέρων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους μας; Ἡ ἂν, ὡς διέδιδον, ἐφοβοῦμην μὴ ἀπολέσω τὴν εὐκλειαν τοῦ νὰ εἶμαι γραμματεὺς τῆς ἐταιρίας, πῶς ἤθελον παραιτηθῇ αὐτῆς τόσον εὐκόλως, χωρὶς κανεὶς νὰ μοι τὸ ζητήσῃ; ἑκαστος αἰ κρινῇ περὶ τούτων. Ἠθέλον δὲ ν' ἀκούσω πρὸς τίνα ἐσπερμολόγητα ὅτι ὁ σύλλογος δὲν ὑπάρχει, διότι ἐγὼ παρητήθη αὐτοῦ; Παρητήθη, πολλὰ καὶ καλὰ αὐτῷ εὐχόμενος, ἀλλ' οὐδενὶ οὐδὲν περὶ αὐτοῦ εἰπὼν, οὐδὲ καὶ τοὺς λόγους τῆς παραιτήσεώς μου τινὶ ἐξηγήτας. ὡς καὶ ἦν ἀπέχω τοῦ νὰ ἐξηγήσω αὐτοῦς, πεποιθὼς ὅτι παρὰ μὲν τοῖς εἰδόσι δικαιούμαι, πρὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ὁ καιρὸς θέλει μὲ δικαιώσει.

Μοι λέγει ὁ Κ. Πιττάκης ὅτι ἐφεύσθη εἰπὼν ἐν 1847 τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐταιρίαν συντελέσασαν εἰς τὴν ἐπιτακτὴν τοῦ Ἑρεχθείου. Παράδοξον τῷ ὄντι! Ἐφεύσθη, καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ 8 ἔτη δὲν διεξεδίκατε τὰ δικαιώματα αὐτῆς κατ' ἐμὸν! Ἐφορος τῶν ἀρχαιοτήτων, καὶ γραμματεὺς ἄλλοτε, ἴσως καὶ τώρα ἀκόμη, τῆς ἐταιρίας, καὶ πρὶν ἢ γράψῃ οὔτε καὶ ν' ἀνοίξῃ δὲν ἤξευρε τὰ ἐκδεδομένα πρακτικὰ τῆς ἐταιρίας, καὶ νὰ ἰδῇ ὅτι ἐν 1845 ἐδαπανήθησαν 572,61 δρ. εἰς ἐπισκευὴν τοῦ Ἑρεχθείου, καὶ μικραὶ δαπάναι ἐτεκολούθησαν καὶ ἐν 1846. Λέγων δὲ ὅτι δι' ἐσφαλμένων πληροφοριῶν περὶ Ἑρεχθείου παρήγαγον τὸν θείρισον εἰς σφαλεράς· ὑποθέτεις ὅς ἄλλοι ἀντέκρουσαν, ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀνέγνωσιν ὅσα ἐγράφησαν ἐν Εὐρώπῃ περὶ Ἑρεχθείου, ἢ, ὅπερ ἐπίσης ἐν τοῖς πιθανοῖς, ὅτι ἀνέγνω μὲν, ἀλλ' οὐκ ἔγνων.

Ἀλλὰ, λέγει προσέτι, ὅτι ἀνακαλύπτει ἐργαζόμενος ἀρχαιότητας, καὶ δημοσιεύει αὐτάς ἁμισβί, καὶ πέμπει χάριν τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα· ὅτι μοι ἐδείκνυε τὰς ἀνακαλύψεις του, τὰς ὁποίας ἐγὼ δολερῶς οἰκαιοποιούμην καὶ ἐδημοσίευσκ' ὡς ἐδικὰς μου· ἀλλ' ἤδη γνωρίζας τὸν ἀνθρώπον (ἐμὲ τὸν ἀνθρώπον), δὲν πράττει πλέον ὅ,τι ἀλώως ἐπραττε. Τὸ μέρος τοῦτο τῆς κατηγορίας εἶναι ἱκανῶς σπουδαῖον, καθόσον ἀποκαλύπτει κατὰ μέρος τὸ πνεῦμα τὸ ἐπικρατῶν εἰς τὴν παρ' ἡμῖν διεύθυνσιν τῶν ἀρχαιοτήτων. Καὶ ὅτι μὲν ἐγὼ οἰκαιοποιούμαι δολερῶς τὰς ἀνακαλύψεις τοῦ Κ. Πιττάκη ἢ οὐτινος δῆποτε ἄλλου, καὶ τὰς δημοσιεύω ὡς ἐδικὰς μου, ὑπερβίνει πάντα ὄρον τοῦ γελοίου, διότι ὅς μοι καταδείξῃ ὁ Κ. Πιττάκης ποίαν ἀνακάλυψεν ἀντεποιήην. Εἰς τὴν προκήρυξιν αὐτοῦ τοῦ πρώτου τόμου τοῦ συγγράμματός μου, εἶχον βητικῶς εἰπεῖ ὅτι τὴν ὕλην αὐτοῦ θέλω λαμβάνει κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιτομήν ἐκ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος· εἶπον δὲ τοῦτο, τῷ συντάκτῃ μᾶλλον τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης ἢ τῇ αὐτῇ αὐτῇ ἀληθείᾳ χαρίζομενος, διότι πᾶς ὁ ἀμφοτέρως τὰς συλλογὰς καὶ ἐπιπολαίως μόνον ἐρευνήσας, ἤξευρε ἂν ἠδυνάμην νὰ λάβω ἐκ τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης καὶ μίαν μόνην ἐπιγραφὴν, χωρὶς νὰ τὴν ἀντιγράψω ἐκ νέου ἐκ τοῦ πρώτου.

τύπου, όπου μοι ἦν δυνατόν νὰ ἰδῶ τὸ πρωτότυπον. Ἐπειτα τίς εἶδε τὸ σύγγραμμά μου, καὶ δὲν ἤξεύρει ὅτι καὶ εἰς τοῦ πρώτου καὶ εἰς τοῦ δευτέρου τόμου τὸ τέλος ἔχω πίνακα ὅσον ἡδυμήθην ἀκρόῃ, καταδεικνύοντα τὸν ἀριθμὸν ἐν ἐκάστη τῶν παρ' ἐμοὶ ἐπιγραφῶν φέρει ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐφημερίδι καὶ ἐν τῷ μουσεῖῳ, καὶ ἐξ οὗ ἀποδεικνύται ὅτι ὁ μολογῶ τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας ἀνακαλυφθέντας ἤδη ὅταν ἐγὼ τὰς ἀντέγραφα καὶ τὰς ἐδημοσίευσα. Ἀλλ' ὁ Κ. ἑφορος τοῦ μουσείου φαίνεται τὴν παράδοξον ἔχων πεποιθήσιν ὅτι αἱ ἀρχαιότητες τῆς Ἑλλάδος εἶναι κτήμα του ἀναφαίρετον, καὶ πᾶς ἄλλος τολμῶν ν' ἀσχοληθῇ περὶ αὐτὰς τὸν καταδολιεύεται, καὶ σφετερίζεται τοὺς ἀμίσθους καὶ ἀφιλοκερδεῖς ἀγῶνάς του. Ἀπατάται μεγάλως ὁ Κ. ἑφορος τῶν ἀρχαιοτήτων· οἱ ἀγῶνές του εἶναι ἐμμίσθοι. Μισθούται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ λαμβάνει πιστώσεις αὐτῆς τε καὶ τῆς ἐταιρίας, ὅταν ἡ ἐταιρία ἔχῃ χρήματα, διὰ ν' ἀνακαλύπτῃ τὰς ἀρχαιότητας, καὶ ἔχῃ αὐτὰς προχείρους, καὶ ἐτοίμους εἰς τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην τῶν βουλομένων, νὰ προφυλάττῃ αὐτὰς μὴ θρυλῶνται, μὴ κλέπτονται, μὴ καταχώνουνται ἅπασι ἀνακαλυφθεῖσαι, ὡς τοῦτο δυστυχῶς συνεχῆστα γίνεται. Καὶ αὕτη ἡ συνταξὶς τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος, οὐχὶ ὅποια γίνεται, τὸ ὁμολογῶ, εἶναι ἐκ τῶν χρεῶν του, ἐπιβυλλομένων εἰς τὸν ἑφορον διὰ τοῦ διατάγματος τοῦ 1837. Περίεργος δὲ καὶ ἡ εὐχαρίστησις τῆς συνειδήσεώς του ὅτι πέμπει τῇ ἐφημερίδι ταύτῃ χάριν, ἐν ᾧ αὕτη εἶναι ἰδιοκτησία τῆς Κυβερνήσεως, καὶ μόνῃ ἡ Κυβέρνησις ἔχει δικαίωμα νὰ τὴν διαλέτῃ, καὶ οὐδὲ ἐν αὐτῇ ἀντίτυπον ἔπρεπε νὰ διατίθεται ἄλλως.

Παρατηρεῖ ὅτι εἰς μίαν ἐπιγραφὴν, τὴν ὑπ' ἀρ. 399 διέστρεψα τὸ κείμενον τῆς σελ. 500 τοῦ βιβλίου του, ἐπιγραφομένου Ἀρχαῖαι Ἀθῆναι. Ὅτε ἐξέδιδον ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν, τῷ ἐήτητα περὶ αὐτῆς πληροφορίας, καὶ νὰ μοι τὴν δεῖξῃ, ἀλλ' ἀντὶ τούτου, πιθανῶς διότι ἐχάθη, μοι ἔδωκε μόνον ἀντίγραφον αὐτῆς ἐκ τῶν σημειώσεών του, καὶ αὐτὸ τὸ κείμενον ἐξέδωκα, οὐχὶ δὲ τὸ τοῦ βιβλίου, ἐν ᾧ ἐφαίνετο συμπεριλαβὼν καὶ τὰς ἰδίαις τῷ εἰκασίας. Ἰστέ οὐδὲν διέστρεψα, ἀλλὰ μόνον ἐλησμονήσα ν' ἀναφέρω ὅτι τὸ ἕτερον ἀντίγραφον τοῦ αὐτοῦ με τεχειρίσθη.

Προσθέτει ὁ Κ. Πιττάκης ὅτι ἀργίζομαι διότι μοι καταδεικνύει τὰ λάθη μου, καὶ δὲν μοι δίδει τοὺς κόπους του νὰ τοὺς οἰκειοποιῶμαι. Εὐχόμαι τῷ ἀποτροπαίῳ Αἰῶνι ἄλλο δυστύχημα μεῖζον τούτου νὰ μὴ μοι συμβῇ ἐν τῷ βίῳ, καὶ ἐπιτρέπω, τῷ ἐπικριτῇ μου « οὐχὶ μετὰ λύπης, ἢ ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς, ὡς νομίζω ὅτι εἶναι τὸ ἀληθέστερον, νὰ λέγῃ ὅτι τὸ βιβλίον μου βρῆται περὶ πτωμάτων, καὶ ν' ἀποδεικνύῃ αὐτὰ χάριν τῆς ἐπιστήμης, ἂν καὶ, ὑπαρχούσης τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος, ἦτον ἐπόμενον ἡ ἐπιστήμη ν' ἀδιαφορῇ διὰ τὸ βιβλίον μου καὶ διὰ τὰ παραπτώματα τὰ του.

Ἰδοὺ ἐν τῇ δυνάμει παραδείγματα, πῶς ὑπὲρ τῆς ἐ-

πιστήμης ἀποδεικνύει τὰ παραπτώματα τοῦ βιβλίου μου.

Εἰς τὸ 40 φυλλάδιον του ἀναδημοσιεύει τὴν ὑπ' ἀρ. 785 ὑπ' ἐμοῦ δημοσιευθεῖσαν ἐπιγραφὴν, καὶ πρῶτον ἀναφέρει ἀριθμοὺς καὶ ἡμερομηνίας δημοσιῶν ἐγγράφων διὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ εὐρέθη ἐν Τροίᾳ, καὶ οὐχὶ ἐν Λεβαδίᾳ, ὡς φαινομαίον ὑποπτεύων. Τὸ περιεχόμενον τῶν δημοσιῶν ἐκείνων ἐγγράφων δὲν εἶδα, οὔτε ἡξεύρω ἂν εἰς αὐτὴν ἢ εἰς ἄλλην ἴσως τινὰ ἐπιγραφὴν ἀναφέρονται, καὶ ὁμολογῶ ὅτι εἰς τινὰς περιστάσεις εἰμί ὀλίγον θωρῶς. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι πρὸ τοῦ 1849 ὁ Κ. Παναγιώτης Ναοὺμ μοι ἐπέμψεν ἐκ Λεβαδίας ἀντίγραφον τινῶν, τῶν τελευταίων καὶ εὐκρινεστέρων, στίχων τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης. Ἐχῶ ἀκόμη τὸ ἀντίγραφον, ἴσως καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κ. Ναοὺμ, ὅστις ἐνθυμεῖται τὴν περίστασιν. Καὶ τὴν ὕλικὴν δὲ ταύτην ἀπόδειξιν ἂν δὲν εἶχον, ὁ Κ. Ναοὺμ εἶναι ἐξ ἐκείνων εἰς οὗ τὰς πληροφορίας οὐδένα ἔχαμεν τὸ δικαίωμα ν' ἀντιτάττωμεν δισταγμὸν. Μετὰ ταῦτα δ' ἐπαναλαμβάνει ἐκτυπῶν ἐκ δευτέρου πᾶσαν τὴν ἐπιγραφὴν, ἀντιπαραθέτων στίχον πρὸς στίχον τὴν ἰδικὴν μου ἐκδοσιν. Ἡ μέθοδος αὕτη εὐκόλως καὶ ἀπόνως ἐξογκοῖ τὰ φυλλάδια, ἀλλὰ καὶ αὕτη καθαρῶτα ἀποδεικνύει, ὅχι μὲν ἴσως ὅτι δὲν ἡξεύρω νὰ ἐξηγήσω, νὰ σχολιάσω τὰς ἐπιγραφὰς, ἀλλὰ ὅτι δὲν βλέπω νὰ τὰς ἀντιγράψω. Ὑπάρχουσι, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τὴν ἀρχὴν μάλιστα, στίχοι ἐν οἷς ἐγὼ γράφω ὁ μόνον γράμματα, ὁ δὲ Κ. Πιττάκης 26, καὶ ὑπάρχουσιν ἄλλοι ἐν οἷς ὁ Κ. Πιττάκης διορθοῖ ὅλα τὰ γράμματα ὅσα ἀντέγραψα, ὡς κακῶς ἀντιγεγραμμένα. Ταῦτα λέγει, ἀλλὰ ταῦτα καὶ εἰς: Καὶ πρῶτον μὲν αὕτη ἡ ἐπιγραφὴ δὲν ἦτον πάντοτε ὅπου τὴν εὐρίσκειται, εἰς τὴν στοᾶν τοῦ Ἀδριανοῦ, ἀλλὰ πρὸ τούτου εἶχε κατατεθῇ ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς τὴν πύργον τοῦ Κυβερνήτου, ὅπου κακῶς ἐφωτίζετο, καὶ ὅπου βεβαίως καὶ ἄλλοι τὴν εἶχον ἰδῆ. Πρὸ δὲ τούτου ἐπὶ ἑτὴ ὀλόκληρα ἔκειτο εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ γραφείου τῶν ἀρχαιοτήτων, ὅπου καὶ ἐγὼ τὴν ἀντέγραφα παρυσία. Ἐστὼ καὶ συναργασία, τοῦ Κ. ἑφορου. Οὐδὲν λοιπὸν τὸ παράδοξον ἂν ὁ Κ. Πιττάκης, ἔχων τὸν λίθον καὶ ἡμέραν ἔμπροσς του, ἐμελέτησεν αὐτὸν μετὰ μεγίστης ἐπιστάσεως, καὶ κατ' ἐκάστην καὶ ἀνά ἓν μόνον γράμμα ἀνακαλύπτων, εὗρεν ὅσα εἶχον ἀναγνώσει λελανθασμένως ἐγὼ, ἰδὼν μόνον δις ἢ τρίς τὸν λίθον, ὅστις πολλὰχὺ, εἰς τὸ ἄνω μέρος του μάλιστα, εἶναι τόσο τετριμμένος, ὥστε μόλις διακρίνονται τινὰ ἴχνη, ἢ μᾶλλον σκιαὶ τινες γραμμάτων. Ἡ τοιαύτη τῶν διορθώσεων τοῦ Κ. Πιττάκη ἐξηγήσις ἐδύνατο νὰ εἶναι ἱκανῶς πιθανή, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ ἀληθής. Αἱ διορθώσεις του εἰσὶν, αἱ πλεῖσται τοῦλάχιστον, οὐδὲν ἕτερον ἢ καθαφαί ἐπίνοιαί του, σπορὸν ἔχουσαι ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ἐγὼ δὲν ἡξεύρω τί ἔγραψα. (Ὁ λίθος εἶναι ἤδη εἰς τὴν στοᾶν τοῦ Ἀδριανοῦ εἰς θέσιν κατάφωτον. Καθεὶς δύναται νὰ τὸν ἰδῇ, καὶ ν' ἀντιπαραβάλλῃ τὸ ἀντίγραφόν μου πρὸς τὰς διορθώσεις. Ἀς λάβῃ οἷαν δήποτε γραμμὴν θέλῃ. Εἰς τὴν πρώτην ἔχω μόνον ὁ γράμματα· ὁ διορθωτὴς ἐλέγ-

χών με, αντιγράφει 26. Εξ τὸν λίθον φαίνονται μό-
να 6· τὰ ἄλλα εἶναι πλαστὰ, ὡς πλαστή εἶναι καὶ
ἡ πᾶν ἄλλο ἢ Ἑλληνικὴ λέξις καθυποταγμένων ἢ
ἐκ τῶν γραμμάτων τούτων συνθένται.

Στ. 3. γράφει ἄλλ' ἀντ' ἄλλων, καὶ ἐξηγεῖ. Οὐκ
μ' Ἀγαθοῦ πρᾶξ' ὅχι' Ἀσκησέως. Τίς θὰ μ' εἰ-
πῇ εἰς τίνα διάλεκτον, εἰς τίνα κλάδον τοῦ ἰνδο-
γερμανικοῦ στελέχους ἀνήκουσιν οἱ τραγέλαροι οἱ-
τοί; — Στ. 4 καὶ 5. ἄλλ' ἀντ' ἄλλων, καὶ ἄς ἰδῇ
ὅστις θέλει.

Εἰς στίχ. 7, ἀντὶ τοῦ ἐμοῦ Μ. ΑΡΩΝΑΙΩΝ ΔΕΙ-
ΝΟΣ ΝΥΝ ΗΓ, διορθοῖ ΑΡΩΝ . . ΑΡΩΝΑΙΟ . ΑΕΜΙΩ
ΝΟΣ ΤΙΣΕΗΤ, ὅπερ ἐξηγεῖ διὰ τοῦ ἀνεξηγήτου
Ἀρῶν Ἀρωναίου δὲ Διῶντις τί σ' ἐπὶ τὰς Ὁ λί-
θος ἔχει ὡς ἔγραψα, ὅχι ὡς διορθοῖ. Ὅστις δὲν πι-
στεύει, ἄς τὸν ἰδῇ. — Στίχ. 8, διορθοῖ ΤΟΚΑΙ,
καὶ ἀντιδιορθοῖ ΤΟΜΑΙ (τομᾶ, τομῇ) ὡς εἶναι ἐπὶ
τοῦ λίθου. — Στ. 9. γράφει ΑΣΣΙΤ. ΡΕΚΕΣΘΕΝΕΙΣ. Α.
ΕΤΙΣΕΥ, καὶ ἐξηγεῖ κασσίτερ' Ἐλεσθέρει. Σιθι-
γοί. Εἶναι δὲ ἀληθῶς ΠΑΡΕΚΕΣΘΕΝΕΟΣΣΣΣ
ΗΕΕΕ, ἥτοι: Παρ' Ἐλεσθέρους καὶ τὰ συνήθη τῇ
ἐπιγραφῇ ταύτῃ ἀρ. ὁμηρικᾶ σημαίᾳ. — Στ. 10,
διορθοῖ ἄλλ' ἀντ' ἄλλων. ΗΗΣΟΥΠΑΡΙΑΕΙΡΑ
ΒΑΟΥΗΕΕΕ, καὶ ἐξηγεῖ κριτικώτατα· ἰπποῦ
παρ' ἀσὶ ράβδου· ὁ δὲ στίχος ἔχει σχεδὸν ἐντελῶς
ὡς τὸν ἔγραψα. — Στ. 13 εἶναι ὡς ἔχω, ὅχι ὡς
διορθοῖ. — Στ. 14. πλὴν ἐνὸς Δ ὀρθοτέρου ἐν τῇ
διορθώσει, τὰ λοιπὰ ὅλα εἶναι ἐπὶ τοῦ λίθου ὡς
παρ' ἐμοί. Ἐξηγεῖ δὲ: . . τὰς κατέχουσιν τὰν ὀρθὴν τὰν
ἐσθλίαν τὰν ἀπὸ τοῦ — Στ. 15, μὲ διορθοῖ πρὸς-
θέτων δύο γράμματα ΔΑ, καὶ ἀλλάζων ἐν Ν εἰς
Η. Τὰ γράμματα ΔΑ δὲν ὑπάρχουσιν, καὶ τὸ Ν εἶναι
Ν. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἐπὶ τοῦ λίθου, ἄλλα τινα
γράμματα, φαινόμενα ὡς ΠΙΚΑΗΙΔΟΧΡΩ, καὶ
αὐτὰ τὰ παρέλειψε. Τὰ παραδείγματα τῶν στίχων
τούτων ἴσως φανῶσιν ἱκανά, καὶ πλείονα τοῦ δεόντος.

Ἄλλ' ἄς λάθωμεν ἐν ἀκούῃ καὶ ἐξ ἐτέρας ἐπι-
γραφῆς. Τοὺς καταλόγους τῶν φορολογουμένων συμ-
μαχιδῶν τῶν Ἀθηναίων ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ πρώτῳ
μου τόμῳ. Ταύτας περιέλαβεν ἐκ νέου ὁ Κ. Βοϊ-
χίος εἰς τὸν β' τόμον τῆς πολιτικῆς του Οἰκονομίας
τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως διαφό-
ρων κειμένων ἃ εἶχεν ὑπ' ὄψιν, παρεδέχθη παν-
τοίχας διορθώσεις καὶ εἰκαστίας. Ἰσως μετὰ τὴν ἐκ-
δοσιν ταύτην, τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ πρωτάνεως
τῶν ἀρχαιολόγων, ἄλλη νεωτέρα ἐδύνατο νὰ θεω-
ρηθῇ παντάπασιν περιττὴ πλέον διὰ τὴν ἐπιστήμην
ἀλλ' ὁ Κ. Πιττάκης ἄλλως ἔκρινε καὶ ἐξέδωκε τὰ 120
περίπου τεμάχια αὐτῶν αὐτῆς ἐν τῷ 32 φυλλαδίῳ
τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος. ἔχων τὰς πρωτοτύ-
πους ἐπιγραφὰς προχείρους, ἴσως καὶ ἐδύνατο ν' ἀνα-
δείξῃ τινὰ ὑπηρεσίαν τῇ ἐπιστῇ, ἂν ἐσημείου ἀ-
κριβῶς ποῦ τὰ ὑπὸ τοῦ Βοϊχίου παραδεχθέντα κεί-
μενα μακρύνονται τῆς ἀληθείας. Ἀλλ' ἀντὶ τοῦ
του, ἡσχολήθη μετὰ μεγίστης σπουδῆς νὰ κατα-
δείξῃ μᾶλλον τὰς, ὡς λέγει, ἐσφαλμένους γραφὰς
τῆς ἐμῆς ἐκδόσεως δι' ὅλων τῶν ἐπιγραφῶν, ὡς ἂν
ἐμελλε τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ, ἂν ἐγὼ ἀντέγραφα

ἢ μὴ ὀρθῶς, ὅτεν ὑπάρχῃ ἡ νεωτέρα, ἡ ἐπιστημο-
τέρα, καὶ ἡ κατὰ πάντα ἐντελεστερα ἐκδοσις τοῦ
Βοϊχίου. Ἀλλὰ καὶ οὕτως, ὅποιαί τινες εἰσὶν αἱ
ὑποτιθέμεναι αὐταὶ διορθώσεις; Πάμπολλοι μὲν ἐξ
αὐτῶν ἀφορῶσι τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων, ἂν ἐγὼ,
φέρ' εἰπεῖν, ἔγραψα ὁλόκληρον τι γράμμα, ἐν ᾧ ἐπὶ
τοῦ λίθου τὸ ἐν σκέλος αὐτοῦ, ἢ τοῦ ἐνός σκέλους
τὸ ἡμισυ ἢ ἐν τοίτῳ εἶναι ἡρωτικισμῶδες. Τῶν
δὲ λοιπῶν ἐν μόνον ἄς δώσωμεν δείγμα, λαμβάνον-
τες κατὰ τύχην ἀμέσως τὴν πρώτην τῶν ἐπιγρα-
φῶν τούτων, τὴν παρ' ἐμοί ὑπ' ἀρ. 131.

Στ. 1. ὁ Κ. Πιττ. διορθοῖ ΙΤΟ <HELL, ἐπὶ
δὲ τοῦ λίθου φαίνεται Τ Η Κ.

Στ. 2. διορθοῖ ΕΣ, καὶ ἐπὶ τοῦ λίθου εἶναι Ν.

Στ. 3. διορθοῖ ΜΝΑΜΕ καὶ εἶναι ΜΝ.

Στ. 4. ἐπὶ τοῦ λίθου εἶναι ὡς ἐγὼ ἔγραψα, καὶ
ὅχι ὡς μὲ διορθοῖ.

Στ. 5. ὁμοίως.

Στ. 10. ὁμοίως.

Στ. 11. ὁμοίως.

Στ. 14. ὁμοίως.

Στ. 15. Ἀντὶ ΚυρδισΣΟΣ, γράφει ἐν τῇ διορθώ-
σει του, ΚυρδισΣ (δι' ἐνός σ), καὶ ἐκ τῶν ἀριθμῶν
παραλείπει τρεῖς ὀρθολούς.

Στ. 18. Ὁ λίθος ἔχει ΛΙΟΠΟ, ὡς ἐγὼ. Διορθοῖ
δὲ ἐν ταῖς σημειώσεσίν του, ΔΙΚΑΙΟΠΟ (ΛΙΤΑΙ), καὶ
ἐν τούτοις ἐν τῷ κειμένῳ γράφει ὁ ἴδιος ΛΙΟΠΟ.

Δὲν ἀμφισβάλλωμεν ὅτι οἱ ἀναγνώσται προθύμως
παρατινῶνται, ἀπαλλάττοντες καὶ ἡμᾶς, περισσοτέ-
ρων παραδειγμάτων. Ταῦτα τοῖς ἀρκοῦσι πρὸς ἐκ-
τίμησιν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ διὰ τῆς αὐ-
τῆς μεθόδου διορθοῖ ὁ Κ. Πιττάκης τ' ἀντίγραφά
μου καὶ ὅλων τῶν ἄλλων 116 τεμαχίων πρὸς δι-
ξάν τῆς ἐπιστήμης. Ὅλοι, ἢ σχεδὸν ὅλοι, εἰσὶ πλε-
σταὶ διορθώσεις, ἀνύπαρκτοι, διαστρέφουσαι τὴν ἀ-
λήθειαν καὶ τὰ κείμενα παρεμυρροῦσαι. Διὰ τοιαύ-
τας ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις δαπανᾷ τὸ δημό-
σιον, καὶ ἐκδίδει ἐν ἐνόματί του ἐφημερίδα!

Ταῦτα ὀφείλον ἴσως ἀπαῖ νὰ καταδείξω εἰς τὸ
κοινόν. Ἐδῶ εἰσὶν οἱ λίθοι, ἐδῶ τ' ἀντίγραφά μου,
ἐδῶ καὶ αἱ διορθώσεις· ὅστις θέλει, ἄς παραβῇ.
Θεωρῶ τοῦ κόπου ἐντελῶς ἀνάξιον νὰ ἐπανέλθω τοῦ
λοιποῦ εἰς τὸ ἀστεῖον μᾶλλον ἢ σπουδαῖον τοῦτο ἀν-
τικείμενον.

Μὲ πτώπτει δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ χαριέστατα
ὁ Κ. Πιττάκης διότι μὲ ὕδρισε ποτέ τις ὡς γρά-
ψαντα ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ περὶ τοῦ περιέρχου
φυσικοῦ φαινομένου τῶν τραπέζων. Καὶ τί μὲν περὶ
αὐτοῦ εἶπα δὲν εἶχον ποτέ τὴν ἀξίωσιν νὰ τὸ ἐν-
νεήτῃ καὶ ὁ Κ. Πιττάκης. Ἀρκοῦμαι ὅμως λέγων,
ὅτι οὐ μόνον δὲν ἀποδίδω ταῖς τραπέζαις ὕψηλός
διανοητικᾶς ιδιότητος ἀλλὰ μάλιστα τὰς θεωρῶ κατὰ
τοῦτο μηδενὸς λόγου ἄξια σκεύη, ὅτι ἔχουσι τὴν ἀξίω-
σιν νὰ ἐμιλῶσι καὶ νὰ γράφωσι περὶ πραγμάτων
περὶ ὧν οὐδὲν ἐννοοῦσιν.